

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
T.a.v. de minister van Binnenlandse Zaken
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
12 februari 2018
Ons kenmerk
COS/U201800106
Telefoon
06 52 403 673

Onderwerp
Interbestuurlijk programma

Geachte mevrouw Ollongren,

Tijdens het Overhedenoverleg op woensdag 14 februari a.s. hopen wij met het Kabinet, het IPO en de UvW tot overeenstemming te komen over het Interbestuurlijk programma. Ons bestuur stemt in met de tekst van het IBP zoals die er nu ligt. Het is een goede basis om in de volgende fase programmatische afspraken te maken over belangrijke maatschappelijke vraagstukken. Uit de besprekingen tot dusverre blijkt dat alle betrokken partijen niet alleen deze vraagstukken, maar ook een nieuwe manier van samenwerken urgent vinden. De besprekingen met bewindslieden en kabinetsdelegaties ademen deze sfeer. Al tijdens de gesprekken die wij mochten voeren met de formateur en onderhandelaars van de vier coalitiepartijen bemerkten wij deze positieve en constructieve houding. De aanzetten uit het regeerakkoord en de verruiming van de gemeentefinanciën maken een goede programmatische samenwerking mogelijk.

Al tijdens de formatie hebben wij u gemeld dat wij aan uw voorgangers hebben voorgesteld om een aantal resterende vraagstukken in het sociaal domein in gezamenlijkheid op te lossen vóór de start van het nieuwe kabinet. Daardoor zouden we met een schone lei kunnen beginnen en zou de noodzakelijke samenwerking niet worden belast met problemen die het nieuwe kabinet niet aan te rekenen zijn. Tot onze spijt en teleurstelling is dat niet gelukt. In de afgelopen weken heeft u zich samen met de minister van VWS en de staatssecretaris van SZW zeer serieus verdiept in de problemen die gemeenten ervaren. Wij waarderen het dat u de ernst daarvan onderkent en met ons probeert om tot oplossingen te komen. Ondanks de inspanningen die zijn geleverd en de handreikingen die zijn gedaan is er echter nog geen volledige overeenstemming. Wij willen een ultieme poging doen door u vóór het Overhedenoverleg een voorstel te doen met betrekking tot de belangrijkste knelpunten.

Om te beginnen is ons aanbod dat wij ons beperken tot vier punten: de vorming van een fonds ten behoeve van gemeenten die geconfronteerd worden met een stapeling van tekorten bij de uitvoering van de jeugdzorg, de Wmo en Participatiewet, de onzekerheid over de volumegroei bij jeugd en de budgetten voor BUIG. Ons vierde punt is de bevestiging van de toezegging dat bij uitwerking van het regeerakkoord geen sprake zal zijn van open einde regelingen. Wij maken hieronder enkele opmerkingen over de eerste drie punten.

Wij constateren gezamenlijk dat een aantal gemeenten wordt geconfronteerd met een stapeling van tekorten in het sociale domein. Het Rijk en de VNG zijn het daarom ook eens over de vorming van een voorziening om deze tekorten aan te pakken en over het feit dat de kosten tussen Rijk en gemeenten gedeeld moeten worden. We zijn het nog niet eens over de hoogte: het Rijk heeft € 50 miljoen voorgesteld uit de onderbesteding Wlz, aan te vullen met € 50 uit miljoen uit het gemeentefonds. Wij denken dat tweemaal € 300 miljoen nodig is. Wij moeten in staat zijn om hier samen tot een oplossing te komen, temeer omdat het om incidenteel geld gaat.

Wij denken dat het verstandig is om de discussie over de volumegroei bij jeugd te concentreren op de overgang van deze gelden naar de algemene uitkering van het gemeentefonds. Zowel de geconstateerde tekorten van sommige gemeenten als de onzekerheden met betrekking tot risico's in de uitgaven duiden erop dat de stelselwijziging nog niet volledig stabiel is. Om de overgang naar de algemene uitkering op een verantwoorde manier te maken is objectivering nodig en moeten we uitgaan van de feiten. Een procesafspraken is dus nodig.

Wij doen geen poging om de hele (technische) discussie over BUIG hier weer te geven of samen te vatten. Ondanks intensieve pogingen zijn we kennelijk niet veel dichterbij elkaar gekomen. Ons uitgangspunt is dat gemeenten moeten kunnen rekenen op budgetten die voldoende zijn en dat gemeenten financieel niet in de problemen mogen komen, zelfs als dat tijdelijk is. Ons voorstel is om nacalculatie mogelijk te maken. Bovendien is naar ons idee objectivering nodig en misschien kan die in dit geval het best komen van een ter zake deskundige derde. Daarbij spelen verschillende vraagstukken: de hoogte van het macrobudget, de wijze waarop de instroom van vluchtelingen wordt verwerkt en de spanning tussen de systematiek van de rijksbegroting en die van de gemeentelijke begroting

Het oplossen van deze knelpunten is van groot belang voor het IBP. Immers, we moeten een streep kunnen zetten onder het verleden om met volle kracht naar de toekomst te kijken. De oplossing van deze knelpunten zal bovendien de reikwijdte van het IBP vergroten. Van het accres moet immers ook een aantal "gewone" uitgaven moeten worden bekostigd, zoals bijvoorbeeld de loon- en prijsontwikkeling, lokale prioriteiten van de nieuwe raden, het inlopen van achterstallig onderhoud enz.

Wij bieden u aan om samen een ultieme poging te doen om vóór het Overhedenoverleg afspraken te maken over de genoemde punten, zodat we het resultaat met een gerust hart ter bekrachtiging kunnen voorleggen aan onze algemene ledenvergadering. Uiteraard zijn wij bereid tot spoedoverleg.

Een afschrift van deze brief sturen wij aan de minister van VWS en de staatssecretaris van SZW.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Jan van Zanen
voorzitter

Hubert Bruls
vice-voorzitter